

REFLEXIONS CONFINADES SOBRE EDUCACIÓ

Catalina Thomàs Galmés

Ara que ja han passat tants dies des que començarem el confinament i que, després de molt de caos i estrès laboral n'han arribat alguns de descans –Pasqua és aquí, ho sembli poc o gens– puc començar a reflexionar una mica i veure amb una certa perspectiva tot allò que hem fet, tot allò que hem dit i tot allò que ens hem quedat a dins.

Queda enfora aquell divendres, 13 de març. M'havia reincorporat a la feina (ESO, centre concertat de Mallorca) el divendres anterior després d'una baixa per maternitat. Il·lusió per tot allò que m'esperava a les aules i pena pel que deixava a ca nostra eren, a parts iguals, les meves companyes aquells primers dies a l'escola.

Quan arribà l'anunci d'aquesta gran arplegada ens posarem en marxa per decidir el com, més que el què. Durant dues setmanes funcionarem amb correus electrònics (els corporatius dels docents i els personals dels alumnes). L'allau diari de missatges entrant i sortint de la safata va ser esgotador. La vo-

luntat de fer-ho bé i de no deixar ningú enrere ens van fer de guia. Sense rellotge. Les correccions, les abraçades virtuals, les tutories a la distància, la preocupació pel petit percentatge d'alumnes que estaven incomunicats (alguns per voluntat pròpia, com després de molts intents aconseguirem esbrinar), les hores i hores dedicades a la feina que obligaven a deixar la família i el descans en segon terme... En tot això es va convertir la nostra vida laboral d'un moment a l'altre.

L'allau diari de missatges entrant i sortint de la safata va ser esgotador

Durant la tercera setmana decidírem posar en marxa una plataforma que ens ajudés i que ens fes la feina més àgil. Proves, gestions, recerques... Temps i il·lusió per aconseguir tenir-la a punt. En cap moment la burocràcia ens deixà d'acompanyar... Inspecció de-

mana documents, Direcció necessita documents, cal refer les programacions, cal, cal... Calen moltes hores.

Durant tots aquests dies la informació és tan exageradament voluminosa que un ha de fer un esforç per triar allò que pot llegir. I, com tots al final posam els ulls en el que més ens interessa, els articles sobre educació i les opinions diverses sobre la situació del servei que ofereix el nostre col·lectiu han estat els que més he consultat. Si hagués de resumir en dues paraules allò que en pens, aquestes serien "contradiccions constants".

D'una banda, hem dirigit tots els nostres esforços a intentar continuar amb una vida acadèmica "normal" dins una situació que no ho és gens. És ben cert que C'est n'est pas une école, tots hi estam d'acord.

També és cert, emperò, que no podem caure en el reduccionisme. En una situació tan excepcional com és aquesta no crec que sigui gens engrescador per a ningú (ni alumnat ni professorat) que el nostre col·lectiu es quedi aturat i amb la voluntat de donar per acabat el curs. En aquests moments m'importa poc si les autoritats ens faran avaluar, no avaluar, fer repetir o no fer repetir, impartir continguts de repàs i consolidació o continguts nous. Ara no és del tot rellevant si els continguts seran avaluable o no –perquè tanmateix hauré de fer allò que se'ns digui que hem de fer–, si només podrem fer una valoració qualitativa de la feina dels nostres alumnes... No és el tema.

El tema és que nosaltres, com a educadors que som o que pretenem ser, hem de tenir molt clara quina funció tenim. Crec que tenim la responsabilitat d'ajudar a la gestió d'aquesta crisi aportant rutines i acompanyament. Nosaltres no

hem de ser en una UCI vuit o deu o dotze hores al dia tapats de cap a peus; no hem de carregar ni col·locar productes en un supermercat; no hem d'estar a primera línia a cap farmàcia; no hem de netejar centres de salut; no hem de desinfectar els carrers ni recollir cada nit les escombraries. Nosaltres no hem de posar multes als incívics insolidaris que no entenen una oració de tres paraules: Queda a casa.

Tenim la responsabilitat d'ajudar en la gestió d'aquesta crisi amb rutines i acompanyament

Nosaltres podem fer quelcom molt important amb els nostres alumnes, això sí: Podem estar devora –des de la distància, però molt a prop alhora– perquè, gràcies a les noves tecnologies, cada dia els podem fer arribar paraules d'ànim. Cada dia podem fer que tinguin contacte amb allò que ha constituït la seva normalitat des que són capaços de recordar... Anar a escola. Ara no podem ser a escola presencialment, però som ben capaços –som un col·lectiu compromès i ho hem demostrat en moltes ocasions– de fer-los costat.

A nosaltres ens ha agafat ja adults però a ells, aquesta crisi els ha fet viure una returada històrica de ben joves

No crec que sigui el moment de l'egoisme. A nosaltres ens ha agafat ja adults però a ells, aquesta crisi els ha fet viure una returada històrica de ben joves. En el meu cas, els alumnes que tenc a l'altra banda de la pantalla són adolescents, amb tota la complexitat que aquesta paraula duu implícita. Nosaltres podem esdevenir –i repetesc que ho sabem fer– una guia dins aquest caos (per ventura tenir una missió com aquesta ens ajuda a alleugerir el nostre propi caos). Amb uns més que amb altres –com passa a la vida que fins ara ha estat la real– la connexió serà més forta i el vincle i la confiança més fermes; no tant amb altres. Als centres, emperò, no treballem tot sols, l'equip docent és ampli i divers i, gràcies a aquesta diversitat, tenim capacitat d'arribar a alum-

nes també totalment diferents i amb necessitats tan variades.

Aquest acompanyament emocional és el primer que podem fer per ells. De moment conservam la feina i la nòmina no ens desvetlla a les nits. Vendran retallades, no som ingenus. Però de moment no les tenim aquí. En molts de casos sí que la qüestió d'arribar a final de mes lleva la son als seus pares i/o mares. Potser ERTO sigui una de les paraules que més hagin sentit aquests dies a casa, o potser sigui por o padrins (que no podem veure si tenim sort; que ja no hi són si no en tenim).

La segona gran aportació que podem fer els docents és el fet de ser proveïdors de rutines. Els que teniu fills en edat escolar a ca vostra segur que ho heu experimentat durant aquestes setmanes. Aixecar-se, berenar i arreglar-se per començar la tasca de l'escola és una rutina fantàstica. Ens hem esgotat (necessiten ajuda, encara no són autònoms els menuts), ens hem enfadat, hem rigut i hem criticat el professorat ;)... Però hem après coses. Més o menys coses, això no és l'important. L'important ha estat haver d'asseure's una estona per seguir amb aquella normalitat que hem perdut i que –qui ens ho havia de dir– enyoram.

Els nins i nines –els adolescents també, em consta– se senten units quan han de fer els mateixos deures, quan els donam l'oportunitat de ser “la classe” una altra vegada, quan se senten protago-

nistes de la pròpia educació, quan se saben importants per a aquesta institució que és la seva escola i que tan orgullosa mostra els seus progressos –confinats, però progressos– a les xarxes socials. Aquest sentiment de pertinença que nosaltres com a professionals de l'educació els intentam garantir dia a dia rere una pantalla d'ordinador els ajuda a seguir endavant. Així ho manifesten molts d'ells.

Després de vint anys de professió se'm repeteix la mateixa idea: Per què hem d'impartir aquesta ingent quantitat de continguts?

Aquestes vacances estranyes (ho són, per moltes panades i rubiols que hàgim fet) ens serveixen a molts per veure més clara encara la necessitat de la rutina per mantenir un bon estat emocional entre els nostres nins i nines, els propis i els de l'escola i a l'inrevés. Estic segura que dia 19 a vespre n'estarem tots del tot convençuts. El significat de les vacances no és el de sempre, en això hi estam d'acord.

Després de vint anys de professió se'm repeteix la mateixa idea a final de curs: Per què hem d'impartir aquesta ingent

quantitat de continguts que no s'arriben a assolir com cal? Per què no podem fer-ne menys i millor?

Finalment –no ho he deixat per al final per casualitat– cal abordar la qüestió acadèmica. Fins ara les directrius que hem rebut sobre els continguts ens han dirigit cap al repàs i la consolidació. Hi estic totalment d'acord. Tenir temps per reforçar l'ortografia, l'expressió escrita i poder dedicar amb tranquil·litat moltes sessions a les competències –ben enteses– ha estat un luxe. Després de vint anys de professió se'm repeteix la mateixa idea a final de curs (estem o no confinats): Per què hem d'impartir aquesta ingent quantitat de continguts que no s'arriben a assolir com cal? Per què no podem fer-ne menys i millor? En aquest sentit aquestes setmanes han estat molt positives.

Cal plantejar ara l'avançament de matèria als tres primers cursos de Secundària. A 4t ja està decidit que es pot avançar temari. Jo dic que vull avançar però al ritme que la circumstància em deixi i comprovant l'assoliment dels continguts. Estic convençuda que serà positiu i que potser farem manco, però ho farem millor. No correrem.

Un altre tema que és sobre la taula és l'avaluació. Fins ara sols ha estat permès fer una valoració qualitativa. Els meus alumnes –només puc parlar per ells, de primera mà només conec la feina del meu centre– han fet una feinada. Puc dir que un 95% del total ha seguit. Els alumnes amb adaptacions les han tingudes: Els que les tenen no significatives han tingut manco volum de tasques i amb una flexibilitat de lliurament i unes condicions adequades; els que les tenen significatives han rebut les tasques de manera personalitzada. El Departament d'Orientació ha col·laborat molt amb les tutores i la resta del professorat per tal de fer el seguiment dels alumnes que inicialment es varen despenjar (per condicions personals/familiars o per voluntat pròpia).

On vull anar a parar? Vull reivindicar que els vull avaluar. Positivament, perquè és el que es mereixen. Vull dir que vull ser flexible amb cada alumne/a i les seves circumstàncies (com sempre, però bastant més per l'excepcionalitat de la situació).

No serà un final de curs normal i ens adaptarem a les instruccions que se'ns donin

El curs acaba dia 19 de juny. Òbviament no serà un final de curs normal i ens adaptarem a les instruccions que se'ns donin, però no és el moment de no fer res ni tampoc de caure en el victimisme.

També vull dir que hem tingut una espècie de laboratori de proves durant tres setmanes i mitja i si, com tot sembla apuntar, el confinament i la no-assistència a l'escola s'allarguen, ja sabem bastant bé com necessitam fer feina. No és l'hora d'aturar-se. El curs acaba dia 19 de juny. Òbviament no serà un final de curs normal i ens adaptarem a les instruccions que se'ns donin, però no és el moment de no fer res ni tampoc de caure en el victimisme.

He sentit a xerrar molt aquests dies sobre els “complexos” que tenim els docents, que necessitam donar molta feina als alumnes per justificar el nostre sou. No entraré en aquest reduccionisme trist i culpabilitzador perquè no està a l'alçada de les circumstàncies. Qui pretén fer-se dir mestre/a ho ha de ser de veres. I no es tracta de ser màrtirs tampoc! Que ningú em malinterpreti. Tots som adults, ens entenem.

És aquí on molts estareu pensant en la bretxa digital per rebatre les meves paraules. Seria molt ingènua si no pensàs que és certa, que existeix i que pot deixar molts alumnes pel camí. Però jo no em vull quedar aturada davant la constatació d'aquesta realitat perquè això no serveix per a res. Molts seguiran (amb ordinador i wifi a casa), per a d'altres serà més complicat. Aquí hi entrarem més a fons i, amb manco mitjans –també sabem ser creatius: WhatsApp, correus electrònics amb fotos de material, una telefonada per setmana si no se'n pot fer més– farem que aquest percentatge (més o menys gran tot depenent de la singularitat de cada centre) també pugui tenir les tres coses que volem que tenguim: acompanyament, rutina i, si pot ser, algun contingut ben assolit i algun altre de nou per sentir que la vida segueix i que, malgrat tot, cal seguir caminant.

Que els continguts acadèmics no són importants devora la magnitud de la tragèdia és obvi. Però aquesta obvietat no pot sostenir l'argumentari per no fer la nostra feina.

Segurament amb un altre mes d'escola a distància moltes opinions abocades aquí tendran matisos. Potser no em reconegui en algunes coses que ara tenc tan clares, però les passes les hem de fer una rere l'altra. Ara per ara som aquí.

Molts ànims a tots i totes!

PS. Vaig començar a fer feina el mes de setembre del 1999. Som professora de Llengua Castellana i Literatura i Ciències Socials a ESO. Aquest és el quart curs que faig de Cap d'Estudis i m'agrada molt la meua feina, de fet, de cada any m'agrada més. M'encanta llegir, escriure i estar amb la família. Som, com tots, una persona confinada a hores d'ara! ■